

Libertate și naționalitate.

III.

Contrarii noștri dicu că „libertate ne pôte da statul, dër naționalitate nu ne pôte da decâtă una: pe cea maghiară.“

Dër ôre se pôte despărți libertatea de persôna unei națiuni, de individualitatea ei, nu este dimpotrivă strinsă legată una de alta?

Acêsta întrebare a deslegat-o cum vëdurăm, încă înainte cu patruzeci de ani neuitatului Simeonu Bărnutu în memorabilul său discursu din presera țilei de 3 (15) Maiu 1848.

Ce-ar face Ungurii — dîse elu — când ar veni unu alu doilea împëratu Iosifu și le-ar promise libertate câtă voiescu, numai se primescă limba și cultura germană, pentru că așa ar cere unitatea și salutea monarchiei? Èr întorcându-se spre ascultătorii sei români, și provocându-se la programul de „libertate“ ungurescu dela 1848, le dîse:

„...Vë întrebă, au este aceea libertate, care lëgă onorurile țerii numai de-o limbă în țera aceea unde suntă mai multe limbi; au dreptate e aceea, care o face statul numai celoru ce sciu unguresce; lumină adevărată e aceea, dela care opresce statul pe totti cei ce nu sciu unguresce? Eu dicu că acêsta nu e libertate nicî dreptate, ci este o calamitate și nenorocire...“

„Ce folosu va avë națiunea română de libertatea pressei, ce-o promisū Ungurii, când acêsta nu va umbla decâtă numai pe folosul ungurismului și dëcă va cuteza vr'unu Românu a apëra interesele națiunei sale, tiparul ungurescu îl va însemna înaintea lumei ca pe unu criminalu, și ju-

dețele îl voru certa? Ce-i voru folosi ministrii cei responsabili ai națiunei unguresci, care nu va suferi în sinul sçu nicî unu elementu străinū neasimilatū? Ce-i voru folosi chiar și la aceea întëmplare, când ar fi Români totti ministrii din Budapesta, dëcă aceștia nu înfățișeză națiunea română și interesele ei? Apoi dieta cea anuală nu va fi ea dieta națiunei unguresci? Care Românu pôte crede, că dieta acêsta va purta grijă pentru înflorirea Românilor prin cultură națională, când nî-o spunū în față, că sub corôna ungurescă nu potū fi mai multe națiuni?“

„Egalitate civilă?... dër judecătî cum va putë fi Românul egalū cu Ungurul, când Românul numai cu gura Ungurului va putë vorbi cu judecătorii și aceștia voru judeca totti după plăcerea ministrului dreptății unguresci?...”

„...Însë la ce se înșirū mai multe libertăți unguresci, când nu numai în 12 dëră nicî într'o miiă de puncte ca aceste nu vei afla nicî măcarū o libertate, precum nicî măcarū într'o miiă de trupuri mörte nu vei afla o singură vieță, pentru că a esitū sufletulū din tôte. Așa scôte-se sufletulū din tôte libertățile, omorîndū naționalitatea. Pentru aceea dicu, că libertatea făcärei națiuni nu pôte fi decâtă națională și că libertatea fără de naționalitate nu se pôte înțelege nicî la unu poporū de pe pământū!“

Ètă cum înțelegea Bărnutu și cum trebeu sę fiă înțelășă de ori ce omū cu minte și nepărtinitorū adevărată libertate a unui poporū. Ètă de ce pretindea elu pentru asigurarea libertății poporului românū o dietă ardelenescă, în care sę fiă reprezentată după cum se

cuve și națiunea română și care sę pörte grijă și pentru înflorirea Românilor prin cultură națională.

Totu de aceste vederi a fostū condusă și marea noastră conferență națională electorală din 1881, când stabilindū programa de acțiune, a pusū în punctulū întâiu vechiulū postulatū alū autonomiei Transilvaniei.

Astădi sêmețe făcare Românu, că libertatea fără de naționalitate în adevëru n'are nicî unū înțelesū și că cei dela putere scotëndū sufletulū din tôte libertățile prin aceea, că se încercă a nimici naționalitatea noastră, ne-au adusū într'o stare de asuprire din cele mai triste.

Nimeni nu mai crede ađi vobelorū amăgitôre ale șovinistilorū, cari ne promisū libertatea cu carulū, numai sę ne lăpădamū de naționalitate. Și celū mai simplu cărturarū românū vede și sêmețe că ađi libertatea poporului românū e nimicită și „dëcă e nimicită libertatea poporului fără de naționalitate, e nimicită totodată și cultura și fericirea lui, fiindū-că fără de libertate nu e cu puțință cultura.“

Urmază din tôte că este celū mai sfruntatū neadevëru din lume a se dîce că statulū ne pôte da libertate, când ne răpescë naționalitatea. Acêsta însemnă totū atâta ca și când s'ar dîce unuia: itți dau vieță după ce te-am omoritū.

„Așa este — esclamă Bărnutu — fără de naționalitate nu e libertate nicî lumină nicăiri, ci pretutindenī numai lanțuri, întunerecū și amorțire. Ce este apa pentru pesci, aerul pentru sburătôre și pentru tôte viețuitôrele, ce este lumina pentru vedere, sôrele pentru crescerea plantelorū, vorba pentru

cugetare: aceea e naționalitatea pentru ori-care poporū; într'însa ne-amū născutū, ea este mama noastră; de suntemū bărbați ea ne-a crescutū, de suntemū liberī în ea ne mișcămu, de suntemū vii într'însa trăimū, de suntemū supërați ne alină durerea cu cântecele naționale; prin ea vorbimū și astădi cu părinții noștri, cari au trăitū înainte de mii de ani, prin ea ne voru cunôsce strănepoții și posteritatea peste mii de ani.“

„Naționalitatea e indemnulū celū mai puternicū spre lucrare pentru fericirea genului omenescu. Pe care nu lū trage inima a lucra nicî pentru a națiunei sale gloriă și fericire, acela nu e decâtă unū egoistū perdutū pentru umanitate, de care e păcatū că l'a împodobitū natura cu forma de omū. Naționalitatea e libertatea noastră cea din urmă și limanulū salutei noastre viitôre!“

Revista politică.

Dinăuntru. Noulū guvernū ungurescu, alū cărui președinte e Szapary, nu seva deosebi intru nimicu de guvernulū lui Tisza, de aceea putemū dîce, împreună cu foile din Viena, că e ministeriulū Tisza fără Tisza. Din declarațiunile ce le-a făcutū ministrulū președinte Szapary în camera deputaților, ne convingemū, că stările ticăloșe și miserabile de ađi au sę dureze înainte.

Va introduce guvernulū administrațiunea de statū și va stăru pentru „curățenia“ administrațiunei. a dîșu ministrulū. Ar crede omulū, că guvernulū vrea sę curețe administrațiua, pentru că așa cerū interesele cetățenilorū și timpulū de ađi alū civilizațiunei! Ei bine, nu-i așa; guvernulū urmăresce cu administrațiua de statū și cu curățenia ei, — care dealtmintrelea nu va finicodată — scopulū de a câștiga „elementele retrase“ ale popo-

FOILETONULŪ „GAZ. TRANS.“

Dragostea și căsătoria Indianilor din America-nordică.

Omulū întocmai ca animalulū este bogat în instincte (bolduri), cari au o înfririre de totū mare asupra întregi vieți omenesci. Dër pe când animalulū fără minte este robulū desevërșitū alū instinctelorū născute deodată cu elū și este obiectulū celū mai orbū alū legilorū categorice și neschimbate ale firei, în același timp omulū îi este dată mintea și voința, ca sę le folosescă dreptū arme în potruva instinctelorū sale interne și astfel sę arate, că ființa sa e mai pe susū de a animalelorū.

Este însă unū instinctū, care nicî de mintea ageră, nicî de voința cea mai tare, nu se pôte birui. Acesta este instinctulū conservării (păstrării) speției (soiului) și prin urmare instinctulū iubirei (amorului), piētra fundamentală a minunatei orēndueli a firei, factorulū principalū alū fiă-cărei vieți.

Instinctulū acesta guvernăză vieță omului o' putere și autoritate nerestabilă și-i conduce mijlocitū sçu nemijlocitū tôte faptele și năsuințele sale. Instinctulū acesta este, care sigurū e în stare sę ducă pe omū de pe calea fără-

delegilorū pe calea onestității și a curățeniei, care pôte cufunda pe omū în pëcate, pe celū blândū îl pôte sëlbatēci și pe sëlbatēcu îl pôte îmblândi, pe fericitū îl pôte neferici și pe celū neîndestulitū cu sine pôte sëlū mulțămescă.

„Amorulū e osia lumei!“ astfel mi-a strigatū odinoră unulū din prietiniū mei, în beția amorului sçu, și dëu, că n'a dîșu o prostiă. Acêști declarații spontaneă a convingerei lui firesci, celū multū dëcă s'ar putë modifica astfel: „Lumea are douē osii: amorulū și stomachulū.“ Până când acești doi tirani absoluți au de lucru, putemū fi liniștiți.

Îndată ce însă unulū din acești doi factori începe a murmura, a nu se mai supune, se apropiă catastofă, ale cărei urmări nu se potū calcula.

Ca asupra tuturorū lucrurilorū, așa și asupra amorului cultura a avutū o fôrte mare influință, care deși n'a schimbatū nimicu în ființa lui, a schimbatū totuși multe din legăturile lui esteriore. De aici marea deosebire, — deși temelăia amorului este numai una pe întregū rotogolulū pământului — între amorulū și căsătoria și însemnatele jertfe pentru cultură ce sę vëdū la noi și între amorulū și căsătoria popôrelorū, cari nu

suntū cunoscute, sçu și dëcă suntū, noi le cunôschemū numai în parte.

În privința acêsta merită luare aminte relațiile și obiceiurile acelorū seminții de popôre sëlbatice și semisëlbatice, ai cărôrū fii locuescu în pădurile străvechi și uriașe ale Americi nordice și în jurulū lacurilorū din Canada, cantece cu atâta focū de Cooper.

Deși Indianii stau pe-o trëptă fôrte inferiôră de cultură, totuși în vieța lorū încă jôcă amorulū și pasiunile de felulū acesta unū rolū mare, cari nu se deosebescū decâtă în raporturile lorū esteriore și în urmările lorū, de cele ce le vedemū la popôrele lumei civilizate.

Tinêrulū indianū — scrie unū călătorū, care a petrecutū mai multū timpū în mijloculū Indianilorū din America nordică — îndată ce a crescutū destulū de mare și s'a întăritū așa ca sę potă purta arma și sę fiă luptaciū, este cuprinsū de unū dorū peste mësura după neatêrnare. Legăturile familiare începū a deveni pentru elū îngreunătôre, nu vrea mai multū sę atërne dela grația tatălui sçu și nu vrea mai multū a-i da acestuia pielea bivolului ucistū și prada bogatā a obositôrelorū și pericolôrelorū vênătorū.

La diferite seminții, căsătoria e lucru

rarū așa că numai la Indianii din semințiile Cheyenne și Sioux vine mai adeseori înainte. Insurățelulū indianū nu caută multū, ci fôrte curêndū își alege pe fiitôrea sa soțiă. După ce s'a întëmpLATŪ acêsta, se îmbracă cu cele mai frumoșe piei de animale sëlbatice, sę piēptănă frumosū, își unge obrazulū și grumazulū cu diferite alifi, își infrumșețeză brațele și pieptulū cu felū de felū de scule făcute de elū, și astfelū gătitū întră sêrbătôresce în coliba iubitei sale. Aici șede și începe a'i face fetei frumosulū. Curtenirea acêsta însă nu sēmănă nicî pe departe cu a noastră. Tênrulū indianū nu scie ce va sę dîcă a se închina cu grația, ci se ghemuesce pe pământū și privesce dūșe ôre întregi la iubita sa, fără de a dîca o singură vorbă și numai cu ochii se silcesce a-i spune sentimentele inimei sale, iubirea lui față de ea. Indianii nu cunoscū declarațiile de amorū, cari suntū fôrte la modă în lumea cultă, și deși adese-ori iubescū cu cea mai mare patimă, ei ținū de unū lucru necuviincios, nebărbătescu și nedemnū a da expresiune prin cuvântū amorului lorū. Indianulū amoresatū, așa primitivū în gândire și necultū cum e, o' singură privire scie sę spună mai multū, ce cuprinde inima sa,

rațiunei, cum le dice elu Nemaghiariloru, pentru „idea de stat maghiar“, adeca se le maghiarizeze. Mai pote fi o astfelu de administratiu cinstita?

Dér peste totu întrega directiua, ce promite, ca o va urmari guvernulu celu nou, nu se deosebese nici catu unu frú de pérú de directiua fostulu guvernú alu d-lui Tisza. Totu asa de nemoralu, volnicu, despoticu și necreștinescu va fi, caoi a disu ministrulu Szapary, în declarațiunile ce le-a făcutu, dreptu programú, ca urmáridu noulu guvernú directiua „liberalu“ de páná acum, voesce se închege și se înterescu o națiune maghiarú unitarú. Așadéra și acestu guvernú vrea se’si susșiná caracterulu asiaticu prigonindú și nedreptáindú pe națiunile nemaghiare, în nebuna credința, ca acestea vorú fi atâtú de ticálose, încátu se’si lapede limba și naționalitate lorú, de dragulu limbii și naționalitatei unguresci. Guvernulu însé își face socotela fárá birtașú și apoi vorba ceea: socotela de acasă nu se potrivește cu cea din tégú. Nu vorú pápa jușaniu nici odatá ce visézú! Națiunile nemaghiare vorú rămáne ceea ce suntu, în ciuda dușmaniloru lorú; ele vorú scii se’si apere limba și naționalitatea chiar cu jertfa vieții.

„Ti vine se ridi, când citesci vasele foiloru bugetare ale d-lui Tisza, pentru ca le-a cădutu stápanulu, și laudele ce ce i-le aducu acestuia, dicéndú ca „i-a succésu a paralisa elementele gravitatóre în afará și a nimici cu totulu influința agitatoriloru, cari chiar în parlamentu au demoralisatu virtutea patriotismulu“. Cumca în parlamentu nu suntu, de pildá, deputati románi, e adevératú, și asta are a se multami corupțiunii, volniciei și persecuțiunii esecitate de regimú și de organele lui administrative la alegeri; regimulu d-lui Tisza au demoralisatu și degradatu în adevérú virtutea patrioticá, sevérsindú în numele ei chiar acte asiaticé. Ce privesce imputarea cu „elementele gravitatóre în afará“, e unú vechiu canteoú alu smintiiloru de șovinisti officioși și neofficioși, pentru care e păcatu se mai stricámú vorbe. Afirmarea repetei clușiene „K-var“, ca ispráville de mai susú i-au succésu lui Tisza, fiindca „acesta a aplicatu strictu principiulu egalei îndreptáiri, diu ale cárei binecuvéntari a împártáșitu pe popórele de diferite limbi“, e cea mai grozavá minciuná, dovadá chiar faptele regimulu ungurescu și însáși declararea din urmá a ministrulu Szapary, ca guvernulu va căuta, ca și în trecutu, se facá o națiune maghiarú unitarú. Apoi acolo, unde se încercá asemenea esperimente peccátose, d’a despoia de ce milióne de Nemaghiari de limba și

naționalitatea lorú, pentru ca cu sila se’si facó Maghiari, nu pote fi egalá îndreptáire, ci numai stári încă barbare.

Insași „Kölnische Zeitung“ din Germania. la care se provóac fóia tiszáistá „Nemzet“ ca la o dovadá pentru a prémári pe d-lú Tisza, dice, ca acesta a tratatu națiunile nemaghiare cu o necruțare impetritá, a arátatu o totalá lipsá de simțibilitate politicá față cu sentimentele și drepturile naționalitatiloru. Astfelú au ajunsú la putere Ungurii, spune fóia germaná, care încheiá dicénd, ca nedreptáțirile sevérsite de sistemulu d-lui Tisza au fostú condamnate de pressa stráina.

Dinafarú. Evenimentulu celú mai însemnatú este ađi retragerea prințulu Bismarck din posturile de cancelarú alu imperiulu, de ministru-președinte alu guvernulu prusianú și de ministru de externe. Hotáritú nu se scie cauza demisionárei lui Bismarck, se vorbesce însé ca neînțelegeri ivite între elú și între împératulú l’au silitú se se retragá din posturile sale, neînțelegeri privitóre atât la politica dináuntru, câtú și la politica dinafarú. În loculú lui Bismarck a fostú numitu cancelarú, generalulu Caprivi.

Întreaga pressá européná se ocupá de acestu evenimentú. În Parisú se considerá numirea generalulu Caprivi în postulú de cancelarú ca unú semnú amenințatóru, și totu așa în cercurile ínalte din Bruxella domnesce neliniște în privința consecințelorú retragerei lui Bismarck pentru situațiunea européná. Nu mai puținá îngrijire domnesce în acestá privință și în Londra.

Diarele germane își dau silința se se liniștescú spiritele, dicéndú, ca prin înlocuirea prințulu Bismarck cu generalulu Caprivi direcțiunea pacinicá a politicei dinafarú nu se va schimba. Schimbári vorú fi mai multú în politica interná, înláturándú-se mésurile apásátóre luate de Bismarck față cu democratismulu socialú și introducéndú-se reforme binefacátóre sociale. Unele diare sperá, ca și mésurile de rigóre luate în privința pașapórtelorú la granița de cátrá Francia se vorú retrage.

Diarele rusesci se bucurá de retragerea lui Bismarck, și „Swiet“ și „Grajdanin“ se esprimá chiar în terminú aspri asupra fostulu cancelarú. Fóia din urmá e de páreré, ca reformele sociale vorú fi în curéndú date la o parte de înclinárele rásboinice ale împératulú Vilhelm.

Peste totú se așteptá cu îngrijire urmárele retragerei lui Bismarck. Multú a bátutu la ochi primirea ambasadorulu

germanú din Petersburg, a generalulu Schweinitz, înainte de a pleca la Berlinú, de cátrá țarulu. În cercurile politice se vorbesce multú despre acestá. Nu cumva o urmare a retragerei prințulu Bismarck va fi o apropiere între Berlinú și Petersburgú?

ȘCIRILE ȚILEI.

Concursú de protopopú alu Brașovulu. Cetimú în „Telegraf. românú“, ca Consistoriulu archidieceșanú în ședința sa din 5 Februariu a. c. a aprobatú concursulu de protopopú alu Brașovulu cu terminú de 30 de țile dela prima publicare făcutá în 8 Martie a. c. Ne esprimámú páreré de bine, ca după atáta timpú se întregeșce în fine protopopiatulu Brașovulu, ceea ce era și dorința credincioșilorú din protopopiatú.

Prințulu de coroná alu Italiei, sosind în București, a fostú primitú cu mari onoruri. Academia románá, pe care a vizitatú, l’á proclamatú președinte de onóre. Tot odatá Academia a hotáritú se batá o medaliá de aurú pentru a eternisa acestá visitá. Pe o parte a medaliei va fi înfáșșatá columná lui Traianú cu inscripția: Academia románá. Pe cealaltá parte se va ceti: Alteței Sale prințulu Victor Emanuel de Savoia, 5 (17) Martie 1890. Academia îi va întórece prințulu visita, pentru care’i va multámi.

Noulu protopopú gr. o. alu Clușulu. Ni-se comunicá, ca actualulu protopopú alu tractulu M. Ludcușu, d-lú Nicolau Solomonú, renunțándú a se strámuta la Clușiu, în noulu postú de protopopú, ce i-se conferise, în loculú d-sale s’a denumitú ca protopopú alú Clușulu d-lú Ioan Laslo, actualulu vice-protopop din Zlatna.

Esercițiile de arme din estú anú. „Reichswehr“ împártáșesce, ca oficerii de rezervá și cadeții rezerviști din tóte corpurile de trupe obligați a face eserciții de arme în 1890 vorú fi convocați pentru 28, eventualú 13 țile. Oficerii de geniu rezerviști vorú face esercițiile de arme, întâiulu și alú doilea, în cursulu primáverei, ér oficerii, cari au se se prezinte la alú treilea esercițiu de arme, ilú vorú face la tómná. Oficerii nereserviști dela pioneri vorú face esercițiuulu în cursulu primáverei, cei de cái terate și de telegrafe în cursulu primáverei și la tómná în Kornenburg. Oficerilorú rezerviști dela sanitari li-se vorú socoti o eventualá echitațiá de infanteriá, făcutá pe spelele propriei și cu bunú succésu ca unú esercițiu de arme. Soldații reser-

viști obligați la esercițiile de arme se vorú convoca în genere pe timpú de 13 țile. Pentru aceste eserciții de tómná se vorú concentra în cuprinsulu corpurilor 1, 6, 7, 11, 14 câte 56 ómeni de companiá de infanteriá și câte 46 de companiá de vênători, ér în cuprinsulu corpurilor 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 12, 13 câte 46 și 36 ómeni de companiá. Dintre rezerviștii dela cavaleriá se vorú concentra numai foștii voluntari pe unú an pentru 13 țile. La artileriá nu se vorú face eserciții de arme cu rezerviștii. Soldații rezerviști de geniu se vorú concentra la esercițiile de arme în stațiunile trupelorú de geniu din cuprinsulu corpurilor respective, totu așa soldații rezerviști pioneri se vorú concentra parte în primáverá, parte la tómná. Soldații rezerviști dela despártșmentulu de telegrafe vorú fi convocați la eserciții pe timpú de 28 țile. Rezerviștii dela echipagele de poduri de rásboiu vorú face esercițiu în Linz, Praga și Pojunú. Rezerviștii infanteriști, vênători și sanitari recrutați în 1883 și 1885 vorú fi convocați la eserciții pe timpú de 13 țile.

Incálcare de graniță. Diarele unguresci publicá mereu șciri din Orșova, ca Romániu din Româniá náválescu pe teritoriulu statulu ungarú. Astfelú Vizeri în sêptémána trecutá au nápaditu 40 de Románi înarmați în pádurile statulu ungarú, și-au încárcatú caréle cu lemne și s’au depártatú fárá a cuteza cineva se li-se opuná. Diarele unguresci se plángú, ca de câte ori se întâmplá astfelu de casuri nimenea nu îndrásnesce a se opune, cu tóte ca une ori vine și numai câte unulú ori doi de’si încarcá caréle cu lemne.

Nu cumva e veninú ungurescu ca și de alte nenumérate ori în contra Románilorú?

Vátémarea unei musicé militare. În țilele trecute s’a întâmplatu, ca la o petrecere din Budapeșta musica militará a fostú impededatá a-și esecuta programulu de-órece unii dintre tinerii maghiari stáruiau se se cante „csárdás“ și numai „csárdás“. Deórece o parte a publiculu cerea se se esecute programulu și se se jóce valsulu, tinerii începurá a face scandalu strigándú „abzug“ și insultándú pe soldați și unulú dintre ei se repeđi de puse mâna pe violina primáșulu. La intervenirea unui oficerú superiorú, musica pásáși petrecerea. Patróna maghiarú indignatá încá se depártá cu o parte a publiculu și în salá rémaserá numai cei ce înscenárú scandalulu. Lucrulu nu s’a terminatú însé cu atáta,

decátu unú europénú amoresatú cu ajutorulu tuturorú cuvintelorú, ce se cuprindú în dicționarulu amorulu.

Dupá mai multe márturisiri de felulu acesta, tatálu fetei începe a se tocmi cu mama peșitorulu, ér decá acestá nu trásesce, c’o femeia rudeniá a lui, dér mai înaintatá în etate. Imprejurarea, ca tatálu își dá fata ori ba, atárná dela aceea, câți cai și câte piei de bivólú e aplecatú peșitorulu a-i da în schimbú pentru fatá.

La Indiani dér, nu e cunoscutá așa numita „vênátóre după đestre“, care este atâtú de generalisatá în lumea civilisatá și începe a lua dimensiuni atâtú de înspáiméntátóre. Decá tatálu peșitorulu e așa de séracu, încátu nu pote se dea cele promise, ténérulu piere deodatá și nu se mai ivesce páná nu pote căștiga dela semințiile vecine caii și pieile trebuincioșe, fiá pe cale cinstitá, fiá prin furtú.

Când tocmelele au rezultatú favorabilú și fata împártáșesce sentimentele ténérulu, atunci ea — totú numai prin semne mute — îi dá se înțelégá, ca e aplecatá se fiá a lui. Din minutulu acela fericitulu amoresatú în fiá-care sérá se ascunde în apropierea colibei iubitei sale, și pândesce cu multá paciința ca se o

vađá eșindú. Cu privilegiulu acesta, e obiceiú la Indiani, ca locitorii din Wigwam se se facá, ca nu vedú pe ténérulu amoresatú. În urma acestá de multe ori se întâmplá, ca stau la pândá câte 4—5 ba dórá și mai mulți se vedá eșindú pe aceeași fatá.

Timpulu sbórú, nóptea vine și în urmá apare din colibá așteptata adoratá. Ténérulu face o sáriturá sêlbaticá, s’apropiá de iubita sa și-o îmbráșșezá. Decá fata țipá, atunci e semnú, ca amoresatulú e respinsú, și bietulu ténérú se retrage opáritú și cu buzele drimboiate; decá fata tace și se alipesce de elú, e semnú, ca logodna e făcutá și atunci tinerii îmbráșșandu-se lungá vreme cu focú, își șoptescú dulce și se drágostescú. Dupá mai multe vederi de felulu acesta, tinerii se împrietinescú și după câteva țile cásétoria e încheiatá. A turbura liniștea tinerilorú, trece de cea mai mare necuviința și de aceea Indianii „bine crescuți“ se ferescú ca de focú a se apropia de noii cásétoriști.

Cochetarea, acestá armá sigurú învingétóre a femeilorú, o pricepe destulu de bine și fata indianá și decá se întâmplá se aibá deodatá mai mulți adoratori, ea scie duce de nasú pe câți va dintre ei c’o isteștime admirabilá. Imprejurarea

acesta o folosesce tatálu mai alesú față cu tinerii Indiani, cari potú se liciteze mai multú. La casú când nu dá peste astfelu de tineri, însá-și fata își alege pe fiitorulu ei mire.

Indianii însé nu cunoscu dramele de amorú sângeróse, tragediile familiare îngrozitóre, sinuciderile din cauza nenorocitorú amorurú și uciderile provenite din gelosiá. Tinerulu refusatú fórté iute se impacá cu sórtea lui și gândulu lui e, ca „mai potú se fiá și alte“, deci își cêrcá noroculu în alte familii.

Dupá ce tocmelele suntu făcute și tóte suntu în ordine, urmézá cásétoria, care la Indiani e fórté simplá.

Mai întâiu tinerulu indianú, în după améđa țilei logodnei, duce înainte colibe tatálu miresei sale obiectele promise. Decá acesta, în dimineța țilei urmátóre, ia peile la sine și caii îi máná în staululu séu, e semnú ca fata lui e soția ténérulu, asupra cáreia acesta are putere nemárginitá din acelu momentú începéndú. Póte s’o tracteze bine séu réu, póte s’o ucidá ori s’o vênđá, póte se facá ce vrea cu ea, caoi nimeni n’are de ai sta în cale, nici párinții, nici rudeniile ei.

Decá fata, din óre-care pcriná, nu vrea se se ducá cu ténérulu, tatálu ei o

supune la cele mai grele pedepse și si-lesce pe nenorocita mireșá se urmeze mirelui, érá ea în speranța, ca va puté fugi mai târđiu, se impacá cu sórtea la care a ajunsú.

La astfelu de cásétorii silite fórté desú se întâmplá, ceea ce și la noi cei civilisați nu e raritate, ca adeca nevasta fuge cu iubitulu ei și-și lasá bárbatulu. Dér pe când la noi astfelu de lucruri se sfișcescu adeseori cu „drame sângeróse“ séu celú puținú cu duele, pe atunci înțelepții Indiani regulézá afacerea prin aceea, ca respectivulu Don Juan reîn-tórece bárbatulu iubitei sale obiectele ce le-a datú acesta tatálu ei. Lucrulu odatá isprávitú, între cei doi adoratori ai femeii nu mai esistá nici umbrá de dușmániá.

Ca fata se fugá la párinții séi, se întâmplá fórté rarú, fiind-cá scie, ca va fi amarú pedepsitá.

Decá se întâmplá ca párechia despártitá se aibá copii, atunci bárbatulu de obiceiú ia cu sine fetele, pentru-ca la timpulu séu se capete pentru ele prețuri bune.

Așa numita „luná de miere“ la Indiani ține fórté puținú timpú; cauza e îngreunarea cu prea multá lucrú a tinerelorú neveste. Femeia indianá, îndatá ce se cásétoresce, e nevoitá a duce în

căci autoritățile militare au cerut satisfacțiune. Procurorul a intervenit Eroi scandalului au mai slăbit din foc și au declarat, că n'au voit a vătămă musica, d'ér decă se crede acēta, se r'ogă de iertare s' nu li-se aducă vre-o pedepsă. Tribunalul însă i-a condamnat. Comandantul de corp Pejabrică a oprit a mai cânta musicile militare la petreceri civile în Budapesta. Asta drept pedepsă pentru șovinisti unguri inșcenatori de scandaluri.

**

Fișpanii rămân. Ministrul-președinte Szapary a asigurată pe fișpani, cari se dușeră în Pesta s' i pună la dispoziția posturile lor, că e mulțumit cu ei și că are încredere în ei. — Corbă la corbă nu s' scoțee ochii.

**

Demisiunea lui Tisza ilustrată. Fără comentări arătăm pe scurt în vorbe, cum ilustrară foile satirice maghiare din Pesta demisiunea ministrului Tisza. Kosuthistul „Bolond Istok” pune în ușa bisericeii pe Kosuth Lajos cu o biciușcă cu mai multe plesne și pe Monarchul cu sceptrul întins în mână, huiduindu pe Tisza, care, căduț pe pânțele, de abia p'ote fugi cum ar voi; ărd redactorul uneia din cele mai semi-oficiale foi îi prinde în ghilțu de s'ermă unț picioru alț lui Tisza și l' trage din r'ăspuțeră înd'ărdet. Jură imprejur stă uriașă tab'ă la majorității și plânge și se bocesece. Neutralul „Borsszem Jankó” face pe ciobanul Tisza, cum dă în s'émă noului cioban Szapary turma cea mare de oi și berbeci, în alț căroru mijlocu firese se află și unț măgaru mare cu clopotul de găt. Capetele dobitoce loru s'émă multu cu ale multor membri din partida majorității, conț, baroni, poeți, laureați, scriitori mari etc. Care a nimerit-o ore? întrebă „Luminătorul.”

**

Defraudatoru arestatu. O f'oia din Clușiu spune, că poliția de acolo a pus m'na pe directorul unei bănci din Frankfurt, Teodor Waldkampf, care a defraudat 25,000 mărci.

**

Din comitatul Brașovului. În ședința dela 17 Martie, comisiunea administrativă a respinsu recursul d-lui Dumitru Jorca, făcutu în contra decisiunei viceșpanului d'a nu i-se da voia s' așede în pișță o masă de schimb. Motivul e, că din considerațiuni ale comunicației și ale desavantajelor în cari se află față cu proprietarii aștoru felu de mese comercianții, cari au localuri impreunate cu

mari cheltueli, e de dorit s' se înlăture, eventual s' se restrîngă aședarea de mese, ștre ș. a. Pentru t'ergurile de șept'émă și anuale, precum și pentru șept'émănele dela Crăciun și Rosalii se concede aședarea mesei de schimb. Recursu în contra acestei decisiuni nu se mai p'ote face, așa a hotărdit comisiunea. O plângere în contra diregătoriei din Satulungu s'a datu viceșpanului spre rezolvare. Aredarea măcelăriei din Turchișu s'a primit și recursul lui Bartha în contra arendărei s'a respinsu. La finele lunei Februarie era datoru de dare (leincasată): 109.575 fl. directă și 3425 florin tace militare; plata dărdilor a fostu multu mai nefavorabilă ca în anul trecut. Restanțe de echivalent și de competențe de timbru și de dreptu erau la finea lui Februarie 28.529 fl., restanță în v'ndarea tutunului 57 fl., în darea de consumu pe carne, vinu, zacharu și bere 217 fl. Linia telegrafică se va prelungi până la fabrica de zacharu. În închisóra tribunalului se aflau în Februarie 144 indiviđi (125 bărbați, 19 femei), dintre cari 118 bărbați și 18 femei condamați deja, ăr ceilalți în prevenția. În închisóra judecătoriei de ceru erau în Februarie 34 areștați (26 bărbați, 8 femei), toți condamnați. S'au făcutu 30 arătări: 18 delictu contra averii, 5 arătări pentru falsificare de h'rtii publice de creditu, 4 pentru crima de vătămă corporală și pentru delictul în contra siguranței onōrei.

**

Casuri de „nonna” s'au ivit în Botșani trei, dintre cari dou ș'au s'f'șșit cu m'orte, și în Bucuresci unu. Femeia unui împ'rtitor de scrisori voindu adecă s' aprindă lampa, a căduț josu adurmită cu sticla de lampă într' o m'na și cu chibritul într'alta. Femeia n'a putut fi desțeptată, ea d'orme într'una.

**

Furtu. Cu ocașiunea t'ergului șept'émănalu de ări, Țiganulu corturară Adam Lascu fură din curtea casei Nr. 159 în ulița lungă din Brașovulu vechiu, și mai avu și curagiulu d'a cerși dela servitōre, care fiindu singură a casă, de frică i-a datu o bucată de p'âne, deși observase că Țiganulu a furat. Cur'ndu însă servitōrea alergă pe stradă, întelni pe hoțulu de Țiganu, care începă a lovi pe servitōrea cu ciomagulu. Unu polișistă prinse pe Cioroiulu în ulița din dos și l' duse la r'ecore.

**

R'ebunarea poporului. Lui „Nemzet” i-se împ'rtășese din Poprad: Ividu-se

mai multe focuri în Botizfalva, poporul bănu pe patru bărbați și pe trei femei d'a fi pusu focu. Bănuții fură duși la judecătoriu de ceru din Szepes-Szombati, d'ér de aci li-se dete drumulu, din cauza lipsei de dovede. Țerani bănuții se întorșeră acasă, d'ér aci sătenii n'v'lară asupra lor. Nenorocii fură măcelăriți ca vitele dela tăere, afară de o femeia și de unț b'ărdnă, cari isbutiseră a fugi. Vina pentru acēstă crimă se aruncă asupra autorității, care, precum se pare a fi dovedit, a sciut de planulu sătenilor și n'a luat cu t'ote astea m'șuri d'a împedece omorirea celoru cinci persōne. Unspredece dintre făptuitori au fostu areștați.

**

Mamă desperată. Din Pojunu se împ'rtășese: O scenă grozavă s'a petrecut în 6 (18) Martie s'era pe t'ermulu Dunării. O femeia, anume Mukics, încercă în fața publicului s' se inee pe sine și pe cei patru copii ai ei, dintre cari celu mai micu era de trei luni. Trei copii au fostu m'ntuiți, d'ér mama și copilulu cel mai micu s'au inecat, cu t'ote încercările de a-i m'ntui. Motivulu acestei grozave fapte se dice, că a fostu o ceartă casnică.

**

Nenorocire la v'ndătore. Din Cincibiserii se scrie, că contele Ivan Draskovich a fostu împușcatu la v'ndătore pe proprietățile sale; pușca gonaciului, care sta înd'ărdetulu lui la doi pași, se slobođi și glonțulu p'etrunse pe la șoldulu st'ngu în corp. Contele nu va sc'apa cu viață.

**

15 Martie unguresscu în Rodna-veche. Se scrie din Rodna-veche, că Ungurii de-acolo, deodată cu ziua de 15 Martie, (aniversarea revoluțiunii din 1848) s'a serbat și ceremonia funebră pentru contele Iuliu Andrassy. Toți funcționarii erau de față. S'a făcutu unț mare banchetu, ca semn de doliu!!! Kovács Albert, jude r. de ceru, a invitat la banchetu pe toți inteligenții fără os'pire de naționalitate, d'ér nu ni-se spune decă a și fostu vre-unulu din aceștia. Toastele le-a începutu Dr. Werner Gyula, pretore de ceru, care între altele a d'is următoarele: „Ț'era acēta, ca ț'era maghiară (?) s'a înșcris în cartea istoriei. Proprietatea acēta e scrisă pe numele nostru (?) Noi suntem capulu familiei, naționalitățile suntu iubiții (?) noștri membri de familie, cari șed dimpreună cu noi la masa comună a drepturilor și privilegielor.

Ați auđit comediu naibii? În fan-

tasia lor șovinisti v'đu ce nu e și se facu singuri ștăpani pe ce e și alț altora; v'đu bucur'ndu-se dedreptu și privilegii cei despoiați de ele, cei persecutați! Minuni ce face vinulu!

**

Procesu pentru 480.000. Multu s'a vorbitu în timpul din urmă despre câștigulu fabulos al lui Melchior Farkas la loteria din Timișóra. Procesulu ce i-s'a intentat pentru câștigulu făcutu prin înșelătoria se pertractă în d'ilele aceste înaintea tribunalului din Timișóra. Martorii ch'amați s'au prezentat în număr destul de mare; t'ote privirile publicului suntu îndreptate asupra f'eței Telkesi Margit, care a scostu numerii la tragerea loteriei. După ce se aduseră în sală acuații și intrară și procurorul P'uspöky, funcționaru Șobovics și colectorulu din Verșetü Hergatt, se înfășară numai decăt și tribunalulu, președintele Maly cu votații Szecsesz și Mayer. Acuașiunea a susținut' o noulu procuror Gedeon, alături de care sta reprezentantul erarului, păgubit prin înșelătoria lui Farkas, consilierulu Makay și directorulu loterilor, baronulu Kemeny. Notari erau Horvath și Lászlo. După ce s'a cetit acuașiunea, ap'rtorulu Eötvös susțin, că acuașiunea nu e basată decăt pe b'nele și nu dovedese nimic. După ce acuații și martorii au p'ărdit sala ședinței, a rămasu numai acuașutul Farkas. La întrebări Farkas r'ăspundea repede, l'ămurit și fără de-a veni în încurcătura. Elu a d'is, că fiindu ș'racu, a pusu c'unu amiculu s'eu la loteria 1 fl. și a câștigat unț terno. După câștigulu acesta s'a n'acut în elu dorința de a s' continua joculu cuezătoru. Elu d'ise, că în t'ote câștigurile i-a ajutat noroculu, ăr colectorulu Hergatt, amiculu și încuragiatorulu s'eu, adese-ori l'a ajutat în combinațiunile sale. De d'onna Telkesi numai amioția l'a legat și nici decăt interese meschine. Mai declară apoi, că cu P'uspöki nici-odată nu s'a întelnit, ăr pe Șobovici nici l'a cunoscut. Din câștigulu de 480.000, d'ise Farkas, numai jumătate banii suntu ai mei. Timpu de 4 ore, câtu a fostu ascultat, elu a negat totu. Pertractarea continuă.

**

M'orte grabnică. ări unț bietu hamalu anume Dumitru Stoianu a dus un cuf'ru din cărciuma de peste drum de gara Brașovului în restaurantulu gării. După câteva momente cădu jos și muri imediatu.

deplinire o muncă așa de grea, încăt abia îi mai vine voia de drăgostire cu bărbatul ei și departe de-a se sup'ă când îi vine o femeia streină la casă, din contră ea se bucură, că are cu cine s' și împ'rtă munca.

Cei mai mulți Indiani au câte dou ș'eu mai multe femei, după cum adecă le dă m'na ca s' le p'otă susțin. Voia de-a av' mai multe femei zace în dorința de-a av' mai mulți copii, lucru care c'o femeia nu l' pot' ajunge, fiindcă Indianele de regulă sunt nefructifere, așa că decă o Indiană are trei copii, acēta se socotesce de unț lucru f'rt rar. Multe dintre ele sunt de totu sterpe. Causa sterpiciunei lor zace în munca uriașă, ce trebue s'o duca în deplinire încă din copilăria lor.

Decă un Indianu ia în c'șetoria pe fata cea mai b'rdnă dintr' o familie, își câștigă dreptulu de-a lua mai târdiu și pe surorile ei mai tinere, și încă pe nimic, va s' dice fără de-a plăti ceva tatălu lor pentru ele. Acēta însă se întempla f'rt rar și tinerele surori de obicei rămân la casa p'rintescă până când tatălu lor nu le șilese s' și v'đă de câte unț iubit, care s' le ia în c'șetoria. Decă o așfelu de soră mai t'neră fuge dela bărbatul ei, greutatea

despăgubirei nu l' privește pe tatălu ei pe cumnatu, presupun'ndu că nevasta fugită n'are vr'unu adorator, căci decă are, cum amu amintit, acesta dă despăgubire.

La unele seminții indiane e obicei, ca bărbații, s' țină pe lângă femeile lor mai de etate câte o fetișoră de 12—14 ani, cu care tractă cu multu mai umă și care este scutită de or'ce muncă grea.

Femeile indiane, în genere, rămân credincioșe bărbaților lor. D'ér decă uneori s' întempla câte o așa numită desp'rtăniă, bărbatul nu face atăta ceremoniă, nu s' smulge p'erulu, nu face s' curgă sânge și nu s' duelăză pe m'orte pe viață, ci își petrece necredincioșă nevastă până la casa celui care a înșelat' o, care apoi e datoru a-i da o despăgubire destul de însemnată. Decă înșelătorulu s'ar împotrivi atunc capulu seminției îl șilese cu puterea s' plătescă pretulu cerutu de bărbatul înșelat.

Indianii iubescu aventurile și au o deosebită patimă cătră „sexulu frumosu”. De aici vine, că fetele indiane, mai ales decă au puțin „vin'ncōce” sunt espuse la primejdia de-a fi răpite și nenorocite. De aceea ele nici nu prea umblă singure, nici nu se prea arată lumii....

Din t'ote acestea vedem, că Indianii în ceea ce privește amorulu și c'șetoria, deși nu sunt filosofi, se pun totu-deauna pe-o basă mai practică. Ei adună mierea, sugu suculu ei dulce, veninulu însă îl lasă acelora, cari se împ'rtășescu de binefacerele culturai și ale civilizațiunei.

Care din doi o p'ătesce mai bine, se și-o esplice fiă-cine.

„E—s.” trad. de H.

Mihai-Vodă Craioveanulu.

Fost' a fostu în vremea veche,
Unu viteazu f'ăr de p'ăreche,
Cu peptu latu
Și inzeuat,
Cu brațu tare de bărbat,
Ce purta o lance lungă
Pe Tătari ca s' împungă,
Pe cei Leși laudăroși,
Pe cei Turci nesșioși
Și pe Ungurii f'loși.

Fost' a fostu în vremea veche
Unu viteză f'ăr de p'ăreche,
Ce-i d'iceau Mihai Șoimanulu
Mihai-Vodă Craioveanulu.
Intr' o d'i de dimință
Se spăla pe m'ndră față,
Greu baltagu elu își încinse

Și cu graiulu așfelu d'ise:

„Căpitanu, Baba-Novacu,
„Nou isbăndi așu vrea s' faci,
„Spre mărirea neamului
„Și spaima dușmanului.
„D'ér vecini mi-am s'f'rmatu,
„N'am pe cine s' mai bată.
„Nimeni nu-mi mai cată sfad,
„Toți se tem de greaua-mi spadă.
— Au și dreptu Măria-ta,
Căpitanulu cuv'nta,
S' se teamă de-a ta spadă.
D'ér când ei nu cată sfad,
Poți tu însuși s' le cați:
Pe bătuți din nou s' i bați.
„Novacu dragă, te n'țelegu,
„Inș nu sci cum s' alegu:
„Pe Tătari n' așu vrea s' i bată,
„Căci își fugu în lungu și n' latu;
„'Er Cazaulu se repede
„La n'ceputu, și decă vede
„Că ții peptu cu bărbăție,
„Umple-a ț'rei bălărie;
„Ungurul ăr ține peptu
„Și își stă în luptă dreptu,
„Căt te crede că ești micu
„La sufletu și trupu picu;
„Leahulu nu-i de vitejie,
„Luptă totu prin viclenie.
„Care creți că-i celu dușmanu
„Vrednicu de unț Craioveanu?”

Producțiune la sate.

Ni-se scrie: Comuna Cojocna, după cum se vede, este o comună norocoasă, căci are doi învățători buni și foarte strădalnici, carî pe'ntracete se silisot a da dovedî care de care mai frumoșe despre sporul făcut cu tinerimea română din această comună. Astfel în luna lui Ianuarie învățătorul George Prigónă a dat o tinerimea gr. or. o frumoșă producțiune împreună cu jocu, ăr în luna lui Februarie a dat o asemenea producțiune și învățătorul Teodor Hurducaciu cu tinerimea gr. cat. Ță ce ni-se scrisse despre această producțiune: „După o frumoșe vorbire de deschidere rostită de d-lă protopopu Ionu Hossu, neobositul învățător Teodor Hurducaciu cu totă tinerimea și școlarii sei își începă producțiunile cu declamări, poesii naționale și doine cântate în coru, unisono și duetă. Intre altele, două fetițe dragălaşe au cântat în duetă poesia „Cătră nori“, doi școlari de 9—10 ani au cântat „Doină doiniță“, trei fetițe cam de 14—15 ani îmbrăcate în costume naționale au cântat „Turturéua“, ăr 8 tineri au cântat în coru „Plângerea unei floricele“. Multă plăcere și însuflețire a produsă asupra ascultătorilor declamarea din partea școlărilor și a tinerimei următorelor poesii: „Sentinela română“, „Să știu că io-să Română“, „Cătră Silvania“, „Glasul unui Român“, „Neamul românesc“, „O privire de pe Carpați“, „Mărirea strămoșilor“, „Peleșul“ și altele multe, carî toate au fost declamăate printre cântări naționale. După ce s'a isprăvit cu declamările, corul compus din școlari, feciori și fete a cântat poesia „Vivandiera“, după-care ună tineră voinică printr'o frumoșă cuvântare mulțumi d-lui protopopu I. Hossu pentru părintesca îngrijire, ce a arătat față cu tinerimea, îndemnându-o, ca serile de iernă să se adune în școlă și să învețe lucruri folositoare pentru viață. Făcendă astfel, pe lângă alte lucruri folositoare, tinerimea a învățat și jocurile străbune, de care tinerimea din această comună, unde suntem incunjurat de alte naționalități, nici ideă nu avea. După acestea musica cântandă marșul lui Mihai Vitezul, 8 feciori voinici împreună cu învățătorul eșiră din sală. În absența învățătorului, corul sub conducerea unui tineru școlari cântă: „Tricolorul“, „Aideți frați“ etc.

Într'aceea cei 8 tineri se reintăseră în sală îmbrăcați în costume naționale și jucară Călușerul, Bătuta, Românul, Brăul, Țarina, Brustureanca și Hora. La meșul nopții a fost cină comună, la care între alții a toastat și

un tineru, care prin frumoșe cuvinte mulțumi învățătorului. Petrecerea a fost dată în favorul școlii și a fost binecercetată, toate au mers în ordine bună și cei ce au luat parte au rămas foarte mulțumiți. Laudă vrednicului învățător gr. cat. Teodor Hurducaciu, laudă colegului său gr. or. George Prigónă, carî prin laudabilă loră stăruință știu să ridice numele de învățător român la înălțimea ce i-se cuvine!“

Correspondența „Gaz. Trans.“

Băsești (Sălagiu), Martie 1890.

On. D-le Redactor! În ziua de Trei-sfinți, 11 Februarie n. a. c., poporul român din Băsești a avut bucuria de a sărbători tot-odată și onomastica a 75-a a Rvdss. d-nu Gregoriu Popu, protopopu și archidiaconu, decorat cu crucea de aur pentru merite, care în această zi a implinit 75 de ani dela nascere și 54 de ani de când ca preot în această comună și mai atăția ani ca conducător al tractului Băseștilor prin păstoria înțeleptă și conducerea plină de iubire și devotament și-a câștigat stima și recunoștința nu numai a poporenilor sei, ci și a tractului întregu.

După serviciul divin, totă poporul se aședă înaintea bisericii așteptand pe Rvdss. D-nu Protopopu, ăr corul vocalu, înființat numai în 26 Ianuarie, îl întâmpină la eșire cu cântarea „Mulți ani“, după care eleva din școlă de repetițiune Ana Popu a lui Mihai l'a felicitat în numele tuturor din comună, mulțamindu-i tot-odată pentru multele daruri, precum taleri, năframă, ciobote și 50 cărți de rugăciuni împărțite și până acum între școlarii și școlărițele sirguincioșe; ăr în numele corului vocalu i-a mulțamit pentru corona darului, adică pentru fis-harmoniul procurat de d-sa, costându-l până la 100 fl. v. a., fără de care corul nu se pôte înființa, oferind totă D-sa spese pentru note, luminat ș. a.

După aceasta Rvdss. D-nu Protopopu mulțami tuturor pentru iubirea fiască manifestată față de D-sa, de coriști, împreună cu conducătorul loră D-lă Ioan Chira, îi invită la D-sa acasă, unde au fost ospătați. Pentru îmbrăbare la lucru unei eleve i-a dăruit patru taleri, alteia doi, ăr alteia unu taler. Pe coriști, ca pe începătorii acestui lucru măreț, îi laudă și i îndemnă la sirguință, care e mama tuturor lucrurilor bune și cu care cu ajutorul lui Dumnezeu voru învinge toate greutățile, și voru ajunge la rezultatul și ținta dorită. Cei de față, după ce au mai cântat câteva hori naționale, s'au dus care

la ale lor, ducendă în inimă o deosebită mulțamire sufletescă.

Am dîsu, că corul vocalu al plugarilor din Băsești s'a înființat numai în 26 Ianuarie a. c. Punctele mai de căpeteniă din protocolul de constituire, pentru cari s'au declarat și s'au îndatorat toți cei din societate pe cuvntul lor de onore, sunt următorele: 1) Că ei din bună-voința loră au pășit în societatea corului vocalu al plugarilor din comuna Băsești; 2) Că voru umbla regulat la s. Biserica, că voru ave purtare morală bună, că voru fi ascultători și sirguincioși, și că voru lua parte regulat la propuner. Toțe greutățile cu bucuriă și speranță în Dumnezeu se voru sili a-le suporta. 3) Că din societate nu voru eși.

Numărul bravilor plugari, carî au întrat în societatea corului, este de vr'o 50, și pe lângă ei mai mulți elevi și eleve din școlă de repetițiune și câțiva din școlă de toate țiilele.

Spre onorea loră fiă dîsu, de când s'a înființat corul, în totă sera iau parte regulat la propuner, și deja au și făcut un sport foarte îmbucurător, învățand un număr frumos de cântări, cu carî se și produc în S. Biserica. Până când cei de căte un tonu învăță câte o ariă, ceialaltă din celelalte tonuri cetesă în altă odă a școlii.

Înainte numai, bravilor plugari, căci spre frumoșă țintă nisuiți, bunul Dumnezeu vă va ajuta, ăr vecinii vă voru stima și pôte să vă și imiteze.

Băseșcianul.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“.

(Serviciul biurului de coresp. din Pesta.)

Berlinu, 23 Martie. Din isvoru bunu anunță diarele, că se contestă sgomotul, cumă conflictul dintre împăratul și Bismarck ar fi ajuns la aspre eșicări și în afară. Conferirea titlului de duce de Lauenberg s'a făcută fără a auzi ceva mai înainte Bismarck. Ca succesoral lui Herbert Bismarck, care vrea să parăsască cu totul serviciul de stat, se numesce ambasadorul Hatzfeld. Miguell se dice că va deveni ministru de finanțe în locul lui Scholz. Ulterior se face cunoscut, că numirea lui Caprivi ca cancelar s'a făcută la propunerea lui Bismarck. Totodată se vorbesce, că Caprivi și Waldersee nu se află în armoniă. Se dice, că Waldersee va parasi postul de șef al statului majoru general al armatei. În consiliul de după-amēd al

ministrilor se introduse Caprivi. Din parte oficiosă se adeveresce, că se plănuesce seriosu introducearea timpulu de serviciu de doi ani în armată și că împăratul a conferit cu Caprivi amēnuntit în această privință.

ECONOMIA.

Esemele de bună economiă*)

Nu mai încape îndoielă, că progresul lumii este a se mulțami numai activității și muncii indiviților. Este voința și energia indiviților, care mână înainte lumea în artă și știință, în comērciu și industriă, precum și în genere în or-ice privință.

Indiviții (omenii singuratici) sunt gata de a se abnega pe sine, dăr societatea omenescă în mare, nu are înclinare spre așa ceva. Masele sunt prea egoistice și se tem că nu cumva din jertfele, ce le-ar aduce ele, să tragă alții folos.

Să cităm aici numai câteva eseemele din nobila cetă a acelor spirite pline de putere, carî au servit întregului, carî au promovat progresul lumii, ridicându-se și promovându-se ei pe sine. Aducerea aminte de ceea ce au făcut este un puternic îmbold pentru alții, ea înăspresce minte, dă putere voinței și îmbrăbătează la muncă și încordare neobosită.

Unul din cei mai multilateral și din cei mai meritați învățători ai timpului nou, Toma A. Edison, și-a câștigat mai întâiu în copilăria pânea de toate țiilele, vëndend gazete pe la gară, până ce în fine a ajuns oficial la telegraf, când a început acele încercări și experimēnte, carî cu timpul i-au ajutat să facă grandioșele și minunatele invențiuni, mai ales pe tărēmulu electricității, ce le admiră aji lumea întregă.

Beniamin Franklin, marele învățat și om de stat al Americii, s'a susținut multă vreme numai ca tipograf. Elu era diligent, păstrător și cu deosebire scia să economisască cu timpul, și după ce-i se dusesse vestea, că este un om harnic și de încredere, ajunse curēndu și la bunăstare. Mai în urmă elu deveni marele bărbat de stat, care era

*) După Smiles-Schramm.

— Aș putea eu să ți-lă spui?

Că dor dușman ai destui
Cătu s'alegi
Și să culegi.

Haide Dunărea de'nfruntă
De-ți e doru de lupta cruntă.
„Căpitane, să-mi trăiesci,
Vedă că gândulu imi gâcesci.
Turculu numai e dușmanu
Vrednicu de un Craioveanu.
Numai celă ce-a spăimântat
La Viena pe împăratu,
Și a ruptu crucea sădită
Susu pe turla poleită
De pe cea sfântă Sofie
Risipind o împărăție;
Acelu căru se inchină
Și'ngenunche în țărină
Leahul celă lăudărosu
Și Tătarul furios;
Căru Ungurul se'ndoe
Pe cât șalele-i se moe —
Este vrednicu de dușmanu
Leului voinic olteanu.
Merg, Novace, te grăbesce
Și oștirea-mi pregătește
Ca să tulbură încodată
Pe Turcoimea cea turbată.“
Astfel Domnul a grăit.
Ostea'n clipă s'a gătit,
Cum Mihai a poruncit.

Trase paloșulu din teca
Și plecă Mihaiu, cum pleacă
Fulgerul prin negri nori
Răspândind în juru fiori.
Căte oști îi eși în cale
Elu pe toate la spreval,
Le înfrânge și dobără,
Le gonesce, le omăra,
Pân' ce falcnicu Sultanu
Li strigă: „amanu . . . amanu.“
Atunci aprigul Mihaiu
Ce spetise șapte cai
În avēntu-i și'n rășboiu,
Se întorșe înapoi
Și spre țără
Porni ără
Greu de pradă încercat
Și de neamuri laudat,
Ca viteză adevărat.

Ăr în țără când sosi
De baltagu se sprijini
Și, tăcut și nemișcat,
Sta în gânduri cufundat.
Novacu însă mi'lă vedea
Și cu graiul îi dicea:
— Ce ai Dōmne de gândesci
Și tăcut și trist imi ești?
„Nu sunt trist, Baba-Novacu
„Dăr nu știu ce să mai facu
„Ca și Turcii cei temuți

„Leșii, Ungurii limbuți
„Și Cazacii pe cai tari,
„Și prădalnicii Tătari
„Să se școlă toți odată,
„Ca o mare n'furiată,
„Și să vie toți spre mine
„Ca să-mi amă odată bine,
„La un loc în strânsă glotă,
„Și să-i frângă pe toți de-odată,
„Ca de lifta păgânescă
„Să scapă țera strămoșescă
„Și iubitul meu popor
„Pentru veci în viitor!“
„Revista Nouă.“

Ioan Nenitescu.

Documente istorice

despre starea bisericească a Românilor.

Periodul II.

Starea bisericească a Românilor după desbina-

rea de biserică Romei până în ziua de azi.

I.

După ce Maghiarii cuprinsă o parte a Daciei lui Traianu, cam pe la anul 888 după Christos, cei din Transilvania, prin principele lor Gyula, primă credința creștinească de ritul oriental, ără cei din Ungaria rămasă păgână până la 1000 de ani după Christos, pe timpul lui Stefanu cel dintăiu rege al Ungariei. Stefanu primind re-

ligiunea creștinească după ritul oriental, ără mai târziu avēndă aplecare spre ritul occidental, ceru dela Silvestru II-lea patriarchul Romei să-i trimită episcopi și preoți. Acesta îi trimite, și tot-de-odată îi trimise și titlu de rege al Ungariei. Decă după Stefanu trebuiră toți regii maghiari să fi creștini.

Ca documentu, că Românii se țineau de ritul oriental dimpreună cu Bulgarii și Grecii, ne pôte servi următore epistolă a patriarcului Romei Gregoriu al IX-lea cătră Bela I regele Ungariei, la anul 1234.1)

„Gregoriu cătră regele Bela I născutulă, rege al Ungariei.“

Precum am înțeles în Episcopatul Comanilor se află nisce popore, carî se numesă Români, și cu toate, că cu numele se socotesă a fi creștini, însă sub o credință avēndu diverse rituri și dătime, factă fapte contrare acestui nume. Căci desprețind biserică romană nu primesă misteriile (tainele) biserice de la Veneratul nostru frate episcopulu Comanilor, care e Diacesanu loculu, ci dela nisce Pseudo-Episcopi, carî țin ritul Grecilor, și mulți Unguri și Ger-

1) Documente istorice de T. Lauriană pag. 19.

și câte-odată pentru mărturisire minci- nă și pentru fermecătorii.

În vécurile din urmă ale Republicei această pedepsă se aplica totu mai rar...

În evul mediu încă aflăm esem- ple de această pedepsă, anume la Fran- cesi și totu numai pentru criminalii de statu mai înaltă.

În consiliul, ce se ținu sub presi- diul împăratului Balduin asupra sorții prinsului Duca, se făcură deosebite propunerii cu privire la pedepsă...

(Din Bibl. der Unterhaltung u. des Wissens.)

*

Predica unui mortu.

Într'unu orașu din America muri acum câte-va săptămâni unu preotă în etate de 77 de ani.

atâtu de surprinși când au auditu vocea răposatului preotă predicând, încatu toți s'au cutremurată...

Enric ală VIII-lea ca medicu.

Enric ală VIII. de Anglia, la o vânătoare, se rătăcise și numai sêra târziu și mortu de fôme ajunse în satul Reading.

"Ei! să fiă de bine" dișe ospëtarul. "Să trăsescă regele, în ală cărui serviciu vë aflați."

Goliră paharele și regele se apucă de limba de bou. Primarulă privea cu plăcere la elă, cum mânca, în fine dișe:

"Așa, așa," răspunde Enricu VIII fără a se conturba.

După ce se sătură, se sculă, strinse ospëtarului mâna în semn de mulțămătă și călări mai departe, fără a se numi.

După câte-va săptămâni primarulă fu citată la Londra și fără nici o cercetare închisă și nutrită numai cu pâne și apă.

"Așa-i, că la mine ți-a plăcută limba de bou," dișe Enricu, "totu suntu eu medicu iscusitu și fără mustrare de con-

știință potu să-mi primescă onorarul. Plătescemi deci cei 100 funți promiși, sêu decă nu rămăi totă vieța ta ca bolnavu sub cura mea."

Nu se scie, decă primarulă a plătită sêu nu onorarulă cerută, dêr de atunci n'a mai ospëtată pe nimeni cu limbă de bou.

*

Căsătoria pe timpu hotărîtă.

Din New-York (America) se scrie: În California e de ajunsă o mărturisire în scrisă și subscrisă de mire și de mireșă înaintea martoriloră, pentru ca să fiă căsătoria valabilă.

Regele Victoru Emanuilă ală Italiei în iunëta sa se întâlni la o vânătoare c'unu țëranu.

"Trebue să recunoscă, că pusei forțe bine". "Așa-i?" răspunde regele. "Prin urmare nu m'ai putë scăpa și

pe mine de-o vulpe, ce'mi mănăcă tôte găinile?"

"De ce nu!" Decă vei face acësta, îți plătesc 2 mutte" (vreo 35 de cruceri).

"Fiă", răspunde regele. "Mâne diminetă viu cu câinii mei și te scapă de hoțul de găini!"

"Imi dai mâna?" întrebă țëranulă. Regele îi întinse mâna și în ziua următoare la timpulă hotărîtă și veni cu câinii sêi; vulpea încă se arată, regele o pușcă și se presentă cu ea la țëranu.

"Bine, aici suntu", răspunde țëranulă. Regele luă banii. "Pe Dumneđu!" dișefelă uitându-se la banii, "acëstia suntu cei dintăi bani, ce i-am câștigat eu!"

În ziua următoare regele trimise țëranului o haină și nisce cercei ca daru pentru soția sa și numai așa a aflată țëranulă cu cine a avută a face.

Călenderulă săptămânei.

Table with columns: Martie, are 31 zile, Călenderulă Iulianu, Călend. Gregorian, Sôrele zărate apune. Rows: 1890, Dume, Lună, Marți, Mercuri, Joi, Vineri, Sâmb.

Din raportele comerciale din Budapesta. 15 Martie.

Têrgulă ținută în săptămâna premergătoare a avută slabu rezultată. În produse mișcare puțină, numai câțiva articli au fostă binișoră căutați.

Bucatele. Scirile din piațele esterne nu suntu în concordanță. Pe când în New-York prețurile au obținută urcare și în Francia și Anglia au rămasă neschimbate...

și i bătuse la Marea nêgră și cu acea ocaziune privise locurile cele frumôse ale Moldovei și ale României...

"Noi Ludovicu, din grația lui Dumneđu, rege ală Ungariei. Facemă cunoscută tuturoră celoră ce voră vedë acëstă scrisore, că dorindă noi ca unu principe creștinu și catolicu, prin însuflarea și cu ajutorulă Domnului, spre mărire și lauda lui Dumneđu și a sântei biserică și a întregi credințe creștine, să tragemă și să aducemă regatulă Serbiei la credința creștinăscă și la unitatea, ascultarea reverința și cuvenita onôre a sântei maice biserică și la dreptulă nostru, deôrece acelu regatū a fostă și a stëtut sub dreptulă predecesoriloră noștri și ală nostru, și că acuma se ține ocupatū de rebelii sântei și unicei maice biserică de șismatici necredincioși și desprețitorii ai biserică catolice și mai alesă fiind-că regatulă acesta se învecinăză cu regatulă nostru, care îlă posedemă, și pentru acea ni-amă propusă

să luămă sânta cruce și să facemă încatū putemă să se ia de supușii noștri."

Ludovicu prin astfelă de hotăriri ascundea planuri politice spre a-și lăți regatulă sêu. După ce în sê se resculă și contra Venețianiloră, patriarculă Romei Inocențiu îi trimise următoarea epistolă infruntătoare:

"Speramă, că lumina credinței creștine, care în Serbia se afla sub obrocă, se va pune prin lucrarea ta pe candelarū și va lumina mai curatū, va luci mai limpede celoră ce suntu departe și aprôpe. Speramă, că drêpta te va umili în Domnulă cerbicele cele neinfrânte și grumădii cei umflăți ai necredincioșiloră și va sfărma cornele cele ridicâte ale șismaticiloră, și va întôrce beneficiulă libertății supușiloră credincioși, pe cari îi apasă furia potestății tiranice în numitulă regatū ală Serbiei. Dêră ecă culmea bucuriei se schimbă în intristare, duloimea se prefăcu în amarăciune, și strigarea de veselie se schimbă în vaete de durere. Se dișe, că inimiziculă păcii și ală credinței creștine voinđu să împedecă lucrurile lui Dumneđu a împrăș-

tiatū între tine și între iubitulă nostru fiu nobilulă bărbatū, ducele Veneției, sêmênța discordiei, și te-a întăritatū așa încatū îți propunī să întorci puterea ta care o hotărise și în contra inimiciloră credinței, și să-o încerci asupra celoră renăscuți prin apa baptismului."

Din tôte aceste se vede, că zelulă religiosu ală lui Ludovicu a fostă numai fățărnicie, că era mai multă o mantauă, cu care-și acoperia ambițiunea politică. Cu tôte aceste așa numiții șismatici, adecă: creștinii nesupuși patriarculă Romei, avură multă a suferi sub guvernulă lui; nu atâtu dela densulă, câtū dela Prelații biserică romano-catolice. Aceste asuprairi erau îndreptate în contra Româniloră supuși coronei unguresci; ba chiar și Românii din Moldavia și România avură să sufere din partea lui Ludovicu. (Va urma.)

Cine n'are locu în raiu.

(Snôvă.)

S'a întemplată odată, că au muritū solgăbirulă, notarulă, jucutelulă (esecutorulă) și birululă, toți Unguri, tocmai pe când portarii raiului din întemplantă adormiseră.

vêrfulă degeteloră se furișară la porțile raiului, le deschiseră și: huzdupă în raiu.

Pecătoșii, vedându-se în raiu, de bucurie își puseră êrăși pintenii, începură a-i zângăni și a pocni din degete; făceau o larmă de-ți țiuiau urechile.

Portarii aușindu-i se deșteptară spăriați. Scrisă este, că raiulă după môrte este locuința celoră drepti și numai cei vrednici de elă potă să între în raiu și cine întră odată în raiu nu mai potë nî soosu din raiu.

Portarii temându-se de porunca dumneđușcă, ce li-s'a dată, multă se sfătuiră, se gândiră și să rêngândiră, cum ar putë face ca să curețe raiulă de acëști pecătoși.

Cum gândiră, așa făcură.

Când solgăbirulă, notarulă, jucutelulă și birululă aușiră toba, haid' care de care mai iute începură a-și pune protocolule subțioră și creșândă, că și aici au de a face cu vre-o licitație, o tuliră pe portă afară.

Portarii raiului, vedându-se scăpați de ei, închiseră cu grabă porțile și de atunci porțile raiului totu închise au rămasă pentru ei. A. H.

3) Documente istorice de T. Lauriană pagina 23-

4) Documente istorice de T. Lauriană pagina 25.

mărei. In B.-Pesta prețurile grâului s'au ținut ferme. Importul puțin, cererile s'au acoperit din magazine. Mișcarea de săptămână au fost de 100,000 măi metrici.

Păștiiosele n'au avut căutare, de cât pentru trebuințe indigene. Noteză: fasole mare, albă 6.50, 7 fl.; linte 10 fl.; mazere 9.50; sēmēnță de in 9.25, 9.75 fl.

Colonialele au fost cerute binisor. Sciri din Boemia și Moravia spun, că țeranii de acolo s'au înțeles a nu vinde napii de zahăr de cât cu un preț anumit.

Adeverindu-se acesta, prețul zaharului se va urca. Astăzi noteză: prima rafinată 34 fl.; tăiată 35.50 fl., caféa are tendență de urcare. Ceylon noteză 200, 188; Iava 198 fl. Mocca 200 fl.

Piper Singapore 104 fl. suta de Kilogr. Victualie. Ouële au fost căutate săptămâna întregă. Importul mic, prețurile ferme.

Gășițele au fost slab cerute. Prețurile au scăzut. Noteză: găse grase 5.60, 6 fl., tăiate 5.30, 5.70, slabe 3.40, 3.70; rațe grase 2 fl., 2.40, slabe 1.40. 1.70; pui 1.10, 1.30 fl., curci 5, 5.20, tôte cu pârchea. Ouële 46—47 la 1 fl.; untă prima 85—90 fl.; cēpă roșă 7.—7.50, usturoiu 24—25, maza metrică.

Miere ungurescă s'a vëndut cu 27 fl. Cēra de Rosenau s'a vëndut cu 123 — 4.

Unșorea de porc, fiind lipsă de porc grași, s'a urcat puțin. Au încheiat 57 fl. cu butoiu, 53—4 fl. fără butoiu.

In slănină cereri moderate; de mēsă 46, 46.25 fl., afumată 51—52 fl. Sēulă 31, 31.50 fl.

In petroleu s'au făcut încheieri pentru tomnă. Americană noteză 22.50, caucasiană 21 fl.

Pei de iepuri s'au prezentat vre-o 200,000 bucăți; vëndute cam 150,000 cu 30—32 și 10%.

Pēră de animale s'au vëndut, cōme 63—70 fl. pēră de bou 75—80 fl., lungū de cal cu 147 fl.

Lână. La tērgul trecut prețurile au fost mai bune, de cum se credea. Tendența este totu spre urcare.

Pei. Negoțu forte viu. Dela raportul din urmă încōce s'au vëndut cam 125.000 pei de oie. Au obținut de Bosnia 55 fl. pr. 100 Kilo sērbesc 108 — 116, pr. 100 bucăți tōte cu 2%.

Tērgul de rimători din Steinbruch. La 17 Mart. n. starea rimătorilor a fost de 124.280 capete, la 18 Mart. au intrat 3752 capete și au eșit 1031 rēmānendū la 18 Martie unū număr de 103987 capete. — Se noteză: marfa ungurescă veche, grea dela 46 1/2 cr. până la 47 1/2 cr. marfa ungurescă tineră grea dela 49 1/2 cr. până la 50 cr., de mijloc dela 48 1/2 cr. până la 49 cr. — ușor dela 46 cr. până la 47 cr. — Marfa fērănescă grea dela 46 1/2 până la 48 cr. — de mijloc dela 46 cr. până la 47 cr. ușor dela 45 cr. până la 46 cr. — Marfa de România de Békony grea dela — cr. până la — cr. transito mijloci grea dela — cr. până la — cr. insă transito ușor dela — cr. până la — cr. transio dtō țeposă grea dela — cr. până la — cr. transito mijloci dela — cr. până la — cr. Marfa sērbescă grea dela 46—48 cr. transito, mijloci grea dela 46—48 cr. transitoșoră dela 45—46 cr. Porci îngrășați de unū anū dela — cr. până la — cr., îngrășați cu cucuruz dela — cr. până la — cr., îngrășați cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriți la gară cu 4 1/2.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 19 Mart. 1890.

Table with 3 columns: Sēminte, Qualitatea per Hect., and Prețul per 100 chilogr. (dela, până).

Table with 4 columns: Produse div., Soiulă, Cursulă, and Prețulu pe 100 chilogram.

Bursa din Bucuresci din 19 Martie.

Table with 3 columns: Valori, %, and scump.

Cursulă la bursa de Viena din 21 Martie st. n. 1890.

Table with 2 columns: Title and value.

Invitare.

Direcțiunea „Meseriașului român“, asociațiune de credit și depuneră anunț, că asociațiunea va ține adunarea generală pentru anul 1889 la 6 Aprilie 25 Martie a. c. in localulă sēu de lucrare-tērgul traelorul nr. 147 — Duminecă in ȝua de Florii și Bunavestire la 3 ore postmeridiane.

Ordinea ȝilei cuprinde următoarele obiecte:

- 1. Deschiderea adunării din partea președintelui. 2. Raportulă direcțiunei despre activitatea sa in anul 1889. 3. Raportulă cassei respective. Bilanțul și contulă profitului și alū perderiloră pro 1889. 4. Raportulă comitetului de supraveghiare. 5. Proiectu pentru împărțirăa profitului. 6. Propunere pentru schimbarea statuteloră asociațiunei făcute din partea direcțiunei. 7. Alegerea președintelui asociațiunei pe anii 1890—1893. 8. Alegerea direcțiunei pe anii 1890—1893. 9. Alegerea comitetului de supraveghiare pe anii 1890—1893. 10. Propuneri de sine stătătoare. Toți domnii membri ai acestei asociațiuni sunt rugați a lua parte. Lista membriloră se pōte vedē in biroulă „Meseriașului român“. Brașov, 9/21 Martie 1890. Direcțiunea. Editor și Redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursulă losuriloră private din 11 Febr.

Table with 3 columns: Title, cump., and vîde.

Cursulă pieței Brașov.

Table with 2 columns: Title and value.

„FURNICA“, cassă de economii, societate pe acțiuni în Făgărașiu.

CONVOCARE.

Domni acționari ai „Casei de economii „Furnica“, societate pe acțiuni“, se invită prin acēsta in virtutea §-lui 16 alū statuteloră societății la

a VI-a adunare generală ordinară,

care se va ține la Făgărașiu in 17 Aprilie 1890 stilulă nou inainte de amēȝi la 10 ore in localulă societății.

Obiectele :

- 1) Raportulă anuală alū direcțiunii, bilanțulă anului 1889 și raportulă comitetului de supraveghiare. 2) Distribuierăa profitului realizată conformă bilanțului.

- 3) Fixarea prețului marceloră de prezență, pentru direcțiune și pentru comisariulă de ȝi. 4) Alegerea conformă §§-loră 30 și 56 din statute a 2 membri in consiliulă direcțiunei in loculă celoră eșitū prin sortē. 5) Alegerea, conformă §. 40 din statute, a comitetului de supraveghiare. Domni acționari, cari in sensulă §§. 17, 18 și 19 din statutele societății voiesc a participa in persōnă sēu prin plenipotențiatī, sunt rugați aș depune la cassa societății sēu la institutulă de credit și de economii „Albina“ in Sibiu, acțiunile loră și eventualū doveȝile de plenipotență celū multū până in 15 Aprilie 1890 stilulă nou.

Făgărașiu, in 27 Faură 1890.

Direcțiunea societății.

Contulă bilanțului.

Table with 4 columns: Title, value, Title, and value.

Făgărașiu, 31 Decemvre 1889.

Basiliu Rațiu m. p. președinte.

Ioană Dejenariu m. p. comptabil.

Niculăe Cosgarea m. p. membru alū direcțiunei.

Basiliu Stanciu m. p. membru alū direcțiunei.

Iuliu Danu m. p. membru alū direcțiunei.

Ioană Turcu m. p. membru alū direcțiunei.

Demetriu Chșerianu m. p. membru alū direcțiunei.

Subsemnatulă comitetū amē examinatū bilanțulă prezentū și confrontāndu-lū cu registrele principale și auxiliare ale societății ținute in bună regulă, l'am găsitū in consonanță cu aceleăși și exactū.

Făgărașiu, in 19 Faură 1890.

Comitetulă de supraveghiare:

Dr. Nicolau Motocu m. p.

Dr. Andreiu Micu m. p.

Iosifū Lissai m. p.

